

Wessaröakademien

*Historien om en exklusiv
upplysningsakademi*

författad av

Anna Maria Lenngren

Förord

Allra käraste akademiledamöter, låt mig få uttrycka min stora belåtenhet med de stora bedrifter och insatser ni alla gjorde under sommarens veckolånga samling med upplysningsakademien.

Jag känner mig fortfarande alldeles upprymd vid tanken på all den upplysning som spreds bland oss på Wessarön. Jag har alltjämt kontakt med de inbjudna vetenskapsmännen och kvinnorna och jag kan försäkra er att drottningen fortfarande är nöjd med vårt verk.

Så under den mörka årstid som närmar sig, kom ihåg att en upplyst person alltid kan glädja och berika sin omgivning och om tillfälle till äfventyr bjuds, ta det tillfället!

Låt mig slutligen ge några smakprov på alla påhittiga och äfventyrliga namn jag fick lystra till under veckan: Gyllenbock, Gyllenstock, Gyllenbänk, Gyllenkork, Gyllentok, Gyllenklok, Gyllendolk, Gyllenlock, Gyllenbuk, Gyllenböck, Gyllenbyk, Gyllenbård, Julbock och många fler.

Nils Herman von Gyllenbok

Kapitel ett

De första orden voro väldigt avvaktande, glädjeinspirerade. Sedan var ljuset och upplysningen ett faktum. 1472 personer, en drös kända upplysningsmän och en viss Nils Herman von Gyllenbok möttes en kväll i juli (inte juni) för att påbörja en lärande resa tillsammans. Nils Herman von Gyllenbok skrev under de sista papprena för att köpa ön. Han träffade författaren Anna Maria Lenngren som gav honom en gyllenböj i present och tillsammans med scouterna lärde han sig att dansa banandansen. Allt var som laddat för en gyllene akademistart.

Men något kom i vägen. Drottningens betjänt Erik Silfverstolpe närmare bestämt. Betjänten tvivlade på akademiens adlighet – kan verkligen de lära som inte hava adlig börd?

Jodå, tyckte Nils Herman von Gyllenbok och alla scout-er. Som ett bevis på deras förmåga att bli upplysta och lära nya saker skulle de alla samla kunskapens kulor i ett upplysningsrör. Kulorna skulle nå upp till den kungliga nivån (exakt vilken denna var glömde herr Silfverstolpe

att nämna, men ett svart sidenband markerade sedan nivån).

Alla scouter satte igång att samla kunskapens kulor. Genom att dansa, bygga uppfinningar, smyga på ryssen och uppleva äventyr lärde de sig nya saker och lyckades erövra ny kunskap.

På ett lägerbål vid skogens rand sjöng Bellman och Lenngren visor. Bellman hade skrivit flera verser om Gyllenbuken, Gyllenbocken och Gyllenboks kulor. Skandalöst. Många kulor insamlades, alla akademi-ledamöter laddade upp inför Maskeradbalen. Och så, en vacker kväll, kom Drottningen Ulrika Eleonora den yngre...

Aennes majestät lovordade von Gyllenbok och scouternas uppoffring, deras bevis på upplysning.

Nils Herman von Gyllenbok fick hava kvar sin adelstitel och drottning Ulrika Eleonora godkände akademien med bravur. Hennes majestät närvarade med glädje på Maskeradbalen och den efterföljande dansfesten. Drottningen sågs dansa med sina undersåtar ända in på småtimmarna. Även

tryckaren Brutus Garp sågs dansa tryckare när dansen närmade sig sitt slut.

Så voro Wessaröakademien uppstartad och alla scouter välkomna in i de lärdas skara.

De yngsta ungdomarna åkte hem, men de förblev för evigt inskrivna som några av de mest prominenta akademiledamöterna genom tiderna.

De äldre ungdomarna och akademiledamöterna fortsatte sin fortsatta akademiutbildning genom ett par dagar till på Wessarön. Glada i håg, tanke, ord och gärning gjorde de sig redo för nya äventyr i von Gyllenboks Wessaröakademi.

Kapitel två

Så kom en dag ett brev. Brevet berättade om oroande saker. Rykten om skulder. Det stod att Wessarön pantsatts, belånats upp till öronen. Frågor om hur, när, var, varför, väcktes. Anonymt var brevet, undertecknat med signaturen "Wessaröakademiens beskyddare". Vem var denna beskyddare – och låg det någon sanning i de förskräckliga påståendena att von Gyllenbok blivit stadd vid dålig kassa?

Vid lunchtid fick de illvilliga ryktena om skulder sitt bekräftande. Wessarön hade av den tidigare ö-herren Edgar Bååth belånats fullständigt. Den ryske bankmannen Ivan Rubelpetrofv förde med sig bevis i form av ett flertal skuldsedlar, signerade Bååth och Wessarön.

Nils Herman von Gyllenbok fick fram till torsdagen på sig att samla ihop pengarna. Medelst sinnesnärvaro och uppfinningsrikedom fick pengar intjänas och användas till att göda kommersen.

Ifall pengarna inte insamlades skulle ön övergå i ryske bankmannens ägo.

För att inspektera ägorna och uppmäta öns tillgångar

tog von Gyllenbok med sig herr Rubelpetrofv och fröken Lenngren på en rundtur runt Wessarön.

På vägarna mötte de många av den nya Wessaröakademiens medlemmar. Några berättade att de hade cyklat från Stockholm till ön på tre dagar. Vpplysende. Ytterligare några andra hade tidigare byggt en slags församlade eldstadskrigsattiraljer.

Den ryske bankmannen Ivan Rubelpetrofv förhörde sig särskilt om tillståndet på öns boskap, deras samlade värde och så vidare. Några får fanns dock inte att finna. Detta fick bankmannen att misstänka att kapital undan gömts. Så var dock inte fallet. Fåren fanns nämligen i ett hägn närmast hamnen.

Under besöken på ön framkom även tips om att Bellman uppsåtligen förfalskat Drottning Ulrika Eleonora den yngres namnteckning. En mycket komprometterande uppgift.

Efter utmätningen av egendom kom utlysningen av den allmänna marknadsdagen.

Marknadsdagen drog igång och mängder med pengar insamlades. Stämningen var munter. Man kunde åka karusell, spela käglespel, titta på lår, slå en klubba på en stock och mycket mer. Von Gyllenbok och kistan med

insamlade pengar åkte karusell, tillsammans med Christina Bruhn och Anna Maria Lenngren. (Fröken Lenngren betalade för von Gyllenbok, som ju inte var stadd vid särskilt god kassa).

Så var Marknadsdagen över. Alla öns invånare samlades framför scenen för att höra Gyllenbok tala. Och då sa den ryske bankmannen:

”Ge mig luktsalt, jag tror inte att det är sant!”

Scouterna hade nämligen samlat in så mycket pengar att kistan med råge svämmade över. Sedlar i alla färger och valörer fylldes på tills de flödade över kistkanten och över scenen.

Bankmannen Rubelpetrofv blev mållös. Han insåg sedan att pengarna mer än väl räckte till att betala alla fem skuldsedlar som herr Bååth hade pådragit ön. Succé.

Så med en välfylld väska lämnade den ryske bankmannen Wessarön och von Gyllenbok kunde pusta ut efter två dagar av skuldfylld oro.

Kapitel tre

Så upptäcktes att det fanns spioner. Upptäckten gjordes av upptäckarscouterna som ertappade Sömmerskan och Kartografen på bar gärning, i full akt och mening med att smugla ut hemliga dokument från ön. Dokumenten hittades dock innan de hann transporteras ut på havet till de ryska trupperna. Hotet var avvärt.

Trodde vi.

Så kom nya oroande tecken. Ryssen hade börjat röra sig i öster, de hade till och med gått i land. På Wessarön.

De ryska soldaterna ordnade snabbt fram överlöpare, Wessaröns invånare delades i tu. Karolinergeneralen peppade sina soldater till kampanja. Ryssarna gjorde likaså.

Och striden började. Stora trupper av ryska soldater syntes nära Wessaröakademien. De härjade i byns centrum. Letade igenom von Gyllenboks kontor, fick Anna Maria Lenngren att flytta sig för att leta igenom hennes saker likaså. Ingen gick förskonad, men få saker fanns att finna.

Alla letade efter ingredienser till

krut. Mest krut skulle ge störst smäll skulle ge störst seger.

Så var tiden ute och striden avslutades. De insamlade krutet skulle brännas av för att se vems krut som smällde högst.

Bellman anmälde sig som frivillig att spränga krutet, för att smällandet skulle ske så objektivt som möjligt.

Först brändes svenskarnas krut av. Det lät, vill vi lova. Sedan brändes ryssarnas krut av och det lät också – men mycket mer. Smällen fick

krutdelar att sprida sig som ett stort moln över ängarna.

Så blev ryssarna de som fick avgå med segern.

Wessarön blev ryskt och von Gyllenbok blev omdöpt till von Gyllenboski och utsågs till förvaltare av Wessarön. På ryskt vis, givetvis. Wessaröakademien fick styra om sin inriktning till att handla mer odling av rödbetor och ryska posten-lekar. Men kunskapen och viljan att lära nytt förblev.

Den svenska sidan blev benådade och alla fick bli en del av det ryska rikets nyaste koloni. Herr von Gyllenbok firade detta genom att hålla en friluftsbankett. Precis som Rousseau lärde: tillbaka till naturen. Sedan vidtog fest och dansligheter och Wessaröakademiens medlemmar levde lyckliga och upplysta i alla sina ryska dagar.

Akademiens visa

Melodi: Solen glimmar (C.M. Bellman)

Nu vi är på Wessarön, inga stunder äro trista.
Ängen smeks av vinden skön,
denna stund vi ej vill mista.
Sång och lek och äventyr
har nu blivit vårt bestyr.
Skogen lockande och grön, skall vi in i stundom drista.

Gyllenboks akademi, ska den bära eller brista?
Vi på den ska sätta pli, ifrån månda' fram till tisdä'.
Lärande och bra idéer,
ska nu spridas och bli fler.
Flit och iver haver vi, som har tänts av denna gnista.

Vi ska bada vid vår strand, kanske segla bort till Riga?
Ryssen härjar i vårt land, mot honom vill vi inte kriga.
Vänskap finns här, liksom fred,
till vår eld vi hugger ved.
På lägerbål vid skogens rand, sjunga vi tills månen stiga.

Wessaröakademien bildades under Stockholms scoutdistrikts läger 1719 sommaren 2012. Boken är layoutad av Nathalie C. Andersson. Alla foton är tagna av Daniel Ahlberg och Elin Samuelsson.